

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Затверджено
Приймальною комісією
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
«_19_» квітня 2024 р., протокол №_3_
Голова Приймальної комісії
Олександр СОБОЛЄВ

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

для здобуття другого ступеня вищої освіти (магістр)
зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
галузь знань 02 Культура і мистецтво
освітньо-професійна програма «Мистецтвознавство»
(денна та заочна форми навчання)

АНОТАЦІЯ. Програма призначається для вступників, які отримали перший рівень вищої освіти і вступають на другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціалізацією «Мистецтвознавство» на бюджетній та контрактній основі.

Програма, що складається з «Мотиваційного листа (за темою майбутнього дослідження)» та фахового іспиту, сформована на основі дисциплін «Історія українського мистецтва», «Історія зарубіжного мистецтва», «Основи наукового дослідження». Майбутній здобувач при вступі до магістратури повинен знати історію українського та зарубіжного мистецтва, еволюцію художніх стилів та стильових напрямків певної історичної епохи та національних шкіл, творчість видатних митців, найвизначніші пам'ятки мистецтва, володіти основами організації та методології наукового дослідження. Вступник повинен уміти проаналізувати мистецькі явища, провести порівняльний аналіз мистецьких творів за авторами та/ або художніми школами, охарактеризувати мистецькі стилі, вказати їх найяскравіших представників, зробити мистецтвознавчий аналіз твору.

Програма містить пояснення щодо мотиваційного листа за темою майбутнього дослідження та список питань для підготовки до фахового іспиту, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання (фахового іспиту).

Ключові слова: українське мистецтво, європейське мистецтво, художній твір, стиль, жанр, метод, наукове дослідження.

МОТИВАЦІЙНИЙ ЛИСТ ЗА ТЕМОЮ МАЙБУТНЬОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Всі вступники (на бюджет і контракт) мають скласти й надіслати до Екзаменаційної комісії «Мотиваційний лист (за темою майбутнього дослідження)» в терміни, встановлені ХДАДМ.

«Мотиваційний лист (за темою майбутнього дослідження)» — це стислий авторський виклад обґрунтування актуальності та перспектив розробки теми наукового дослідження для майбутнього магістерського диплому.

Мотиваційний лист із зазначенням прізвища та ім'ям його автора, а також з формуванням наукової теми надсилається в форматі doc/docx. Обсяг — 3-5 сторінок. Поля — всі 2 см. Шрифт — Times New Roman, розмір шрифту 14, міжрядковий інтервал — 1.5. Мова — українська.

ПИТАННЯ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ З «ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВ» (для вступників на бюджет та контракт)

Завдання буде складатися з двох запропонованих нижче питань, оголошених в день фахового випробування.

1. Трипільська кераміка: типологія; художні особливості.
2. Загальна характеристика розвитку мистецтва на території сучасної України X – XIX ст.
3. Мозаїки та фрески Софії Київської.
4. Розвиток української ікони: проблеми стилю.

5. Еволюція українського іконостасу.
6. Монументальний живопис в українському мистецтві пізнього середньовіччя.
7. Ансамбль Успенської церкви Ставропігійського братства як зразок українського ренесансу.
8. Дерев'яна архітектура України XVII – XVIII ст.: специфіка, художні особливості.
9. Формування та розвиток портретного жанру в українському мистецтві.
10. Український образотворчий авангард і європейська художня культура кінця XIX – початку XX ст.
11. Мистецтво Василя Єрмилова.
12. Українська графіка першої третини XX ст.
13. «Наївне мистецтво» Марії Приймаченко.
14. Живопис Тетяни Яблонської.
15. Доба постмодернізму в українському мистецтві: загальна характеристика.
16. Мистецтво стародавньої Греції: історіографія та періодизація.
17. Ансамбль Афінського Акрополю.
18. Архітектурні пам'ятки Давнього Риму.
19. Давньоримський скульптурний портрет: проблеми еволюції.
20. Італійські майстри доби Високого Відродження.
21. Живописна реформа Караваджо та розвиток європейського мистецтва.
22. Рембрант Харменс Ван Рейн: живопис, графіка.
23. Романтична хвиля в європейському мистецтві початку XIX ст.
24. Класицизм як стиль в європейському образотворчому мистецтві.
25. Італійський живопис XVIII ст.
26. Французький живопис XVIII ст.: загальна характеристика
27. Реалізм в мистецтві Франції XIX ст.
28. Імпресіонізм: естетичні проблеми, коло майстрів, програмні твори.
29. Стильові доміанти європейського мистецтва другої половини 19 ст.
30. Мистецькі напрями другої половини XX ст.: загальна характеристика.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВІДПОВІДІ

Формат відповідей на питання – письмовий в гугл-формі. Посилання на гугл-форму буде виставлено після консультації на сторінці кафедри ТІМ або ХДАДМ. Обсяг відповіді на одне запитання — 1-2 сторінки. Мова — українська.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ фахового іспиту з Історії мистецтва (письмово)

Оцінювання результатів вступних випробувань з історії мистецтва здійснюється відповідно до вимог, які передбачені у вищій школі і включають комплексне врахування рівня знань, умінь та навичок вступників. Враховується: розуміння вступником взаємозв'язків між художніми стилями, уміння аналізувати, узагальнювати та критично оцінювати мистецькі явища, самостійність та оригінальність мислення. Відповідно до рішення Екзаменаційної комісії ХДАДМ письмова відповідь вступників оцінюється за 200 бальною шкалою, наведеною нижче.

200- 190	Самостійно проведений аналіз питання; продемонстровано ґрунтовне знайомство з фаховою літературою, зіставлені різні погляди, висловлено власні думки. Аналітична частина характеризується збалансованістю: приділено увагу всім аспектам художнього явища (історичний контекст, основні стилістичні ознаки, центральні пам'ятки та імена художників). Фактологічне наповнення вирізняється широтою та коректністю. Відповіді відзначаються логічною композиційною побудовою, переконливістю аргументів щодо висловлених положень, вмільм користуванням професійною термінологією, лексичним розмаїттям, чіткістю висновків.
189 - 180	Самостійно проведений аналіз питання; продемонстровано знання фахової літератури та володіння професійною термінологією. В аналітичній частині не всі аспекти отримали ретельного висвітлення, проте висловлені спостереження відзначаються оригінальністю та аргументованістю думки. Фактологічне наповнення вирізняється широтою та коректністю. Викладення думок в есе відзначається логічною композиційною побудовою, багатством словникового запасу, гармонійністю, чіткістю висновків.
179 - 170	Самостійно проведений аналіз питання. Продемонстровано знання спеціалізованої літератури та володіння професійною термінологією. В аналітичній частині певні аспекти висвітлені не достатньо переконливо. Зустрічаються фактологічні помилки (в незначному обсязі). Виклад матеріалу відзначається послідовністю викладених положень, логічною побудовою, грамотністю, чіткістю висновків.
169 - 160	Продемонстровано володіння професійною лексикою. Аналітична частина тексту не збалансована, відсутня особиста позиція та її аргументація. Розкриття питання відзначається послідовністю викладення та грамотністю, чіткістю висновків. Текст есе відзначається описовістю, разом з тим містить і певні самостійні

	спостереження. Мало уваго приділяється увага історичному контексту появи твору мистецтва. Продемонстровано володіння необхідною термінологією. В цілому відповідь відзначається логічною побудовою та грамотністю. Зустрічаються фактологічні помилки (в незначному обсязі). Висновки викладено достатньо чітко.
159 - 150	У тексті есе переважно приділяється увага переліку імен та фактів; аналітична частина подана дещо схематично, висловлені спостереження аргументовані. Продемонстровано володіння необхідною термінологією. Присутні фактологічні помилки та невідповідності в інтерпретації історичного контексту (в незначному обсязі). Висновки подано дещо узагальнено.
149 - 130	У тексті есе приділяється увага в першу чергу переказу імен та фактів. В аналітичній частині містяться спостереження загального плану. Продемонстровано репродуктивний рівень в підході до аналізу питання, не вистачає самостійності суджень, їх аргументованості, є фактологічні помилки. Висновки композиційно звершують текст, але не відбивають результатів аналізу.
139 - 120	Текст відповіді на питання тяжіє до переказу прочитаної літератури, відсутні як елементи аналізу, так і самостійні спостереження. Тема розкрита, але досить поверхово; основна думка не досить аргументована, трапляються стилістичні помилки. Висновки являють собою загальні твердження.
129 - 119	Тема розкрита, але досить поверхово; основна думка не досить аргументована, трапляються стилістичні помилки. Викладення головних положень непослідовне, лексика збіднена, наявні стилістичні помилки. Висновки носять поверхневий характер.
119-101	Відповідь тяжіє до поверхового переказу фактів із прочитаної літератури щодо певної теми. Викладення головних положень непослідовне, лексика збіднена, наявні стилістичні та суттєві фактологічні помилки, що демонструють слабку обізнаність. Висновки носять занадто поверхневий характер або відсутні.
нижче 100 - не прохідний бал	Текст побудовано з окремих, не пов'язаних між собою речень, лексика збіднена, багато стилістичних та серйозних фактологічних помилок. Викладення головних положень виявляє відсутність базових знань (історична хронологія, художні явища, види та жанри мистецтва, зміст термінів тощо)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

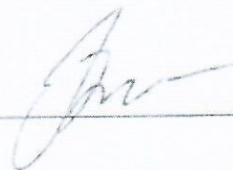
1. Асєєв Ю. Стилї в архїтектурї України. Київ: Мистецтво, 1989.
2. Асєєва Н. Украинское искусство и европейские художественные центры (к. XIX – нач. XX ст.). Київ: Мистецтво, 1989.
3. Горбачов Д. О. «Він та я були українці»: Малевич та Україна. Київ, 2006.
4. Жаборюк А. Український живопис останньої третини XIX – початку XX ст. Київ, 1990.
5. Жолтовський П. Монументальне малярство на Україні XVII – XVIII ст. Київ., 1988.
6. Жолтовський П. Український живопис XVII – XVIII ст. Київ, 1978.
7. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI – XVIII ст. Київ, 1983.
8. Затенаський Я. Українське мистецтво першої половини XIX ст. Київ, 1969.
9. Історія українського мистецтва. В 5-ти т. Т.4. Київ, 2006.
10. Історія українського мистецтва. В 5-ти т. Т.5. Київ, 2007.
11. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Т.4. кн.1. Київ, 1969.
12. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Т.4 кн.2. Київ, 1969.
13. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Т.2. Київ, 1967.
14. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX ст. Київ, 1989.
15. Логвин Г., Міляєва Л., Свенціцька В. Український середньовічний живопис. Київ, Мистецтво, 1976.
16. Любченко В. Львівська скульптура XVI – XVII ст. Київ, 1981.
17. Мацюк О. Замки і фортеці Західної України. Львів, 1997.
18. Міляєва Л. Стінопис Потєлича. Київ, 1969.
19. Міляєва Л., Логвин Г. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. Київ, 1963.
20. Нариси з історії образотворчого мистецтва України XX ст. У 2-х кн. Кн. I. Київ, 2006.
21. Німенко А. Українська скульптура другої половини XIX – початку XX ст. Київ, 1963.
22. Овсїйчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. Львів, 2001.
23. Овсїйчук В. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. Київ, 1985.
24. Павлова Т. Василь Єрмилов жде весну. Київ: Родовід, 2012.
25. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. [Текст]: моногр. / Видання друге. Доповнене і перероблене. Харків, 2017.
26. Рубан В. Український портретний живопис другої половини XIX – початку XX ст. Київ, 1986.
27. Рубан В. Український портретний живопис першої половини XIX ст.– Київ, 1984.
28. Смирна Л. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Київ: Інститут проблем сучасного мистецтва, 2017.
29. Соколюк Л. Графіка бойчукістів. Харків: Березіль. Нью-Йорк, 2002.
30. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Харків, 2014.
31. Соколюк Л. Михайло Жук: мистець-літератор. Харків, 2018.
32. Стельмашук Г. Українські мистці у світі. Львів, 2013.

33. Степовик Д. Українське мистецтво першої половини XIX ст.
34. Українське бароко та європейський контекст. Київ, 1991.
35. Український авангард-1910-1920-х років: Альбом / Авт.-упоряд. Д. Горбачов. Київ, 1996.
36. Федорук О. В колі традицій та авангарду. Київ, 1995.
37. Шкандрій М. Авангардне мистецтво в Україні, 1910–1930. Пам'ять, за яку варто боротися. Харків : Фабула, 2021.

Додаткова література

38. Benesch O. The art of the Renaissance in northern Europe : its relation to the contemporary spiritual and intellectual movements. London: Phaidon, 1965.
39. Bernson B. Italian Painters of the Renaissance. London : Phaidon, 1952.
40. Venturi L. Impressionists and symbolists : Manet, Degas, Monet, Pissarro, Sisley, Renoir, Cezanne, Seurat, Gauguin, Van Gogh, Toulouse-Lautrec. New York : Scribner, 1950.
41. Dvořák M. Geschichte der italienischen Kunst im Zeitalter der Renaissance. München : Piper, 1927 (Vol. I-II).
42. Dvořák M. Idealism and Naturalism in Gothic Art. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 1967.
43. Dvořák M. The History of Art as the History of Ideas. Boston : Routledge & Kegan Paul, 1984.
44. Rewald J. History of Impressionism. New York : Museum of Modern Art, 1946.
45. Rewald J. Post-Impressionism: From Van Gogh to Gauguin. New York : Museum of Modern Art, 1979.
46. Gombrich E. H. The Image and the Eye: Further Studies in the Psychology of Pictorial Representation. Oxford : Phaidon, 1982.
47. Gombrich E. H. The Story of Art. London : Phaidon, 1950.
48. Munsterberg M. Writing About Art. URL: <https://writingaboutart.org/> (дата звернення: 14.11.2023).

Завідувач кафедри
теорії і історії мистецтв

доц., канд мист. Валентина ЧЕЧИК